
Posudek školitele

Diplomová práce Markéty Chlebovské

„Budování jugoslávské identity za pomoci výstavby modernistických pomníků“

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta

Katedra jihoslovanských a balkanistických studií

Markéta Chlebovská si za téma svého diplomního projektu zvolila problematiku budování kolektivní identity obyvatel socialistické Jugoslávie v kontextu výstavby pomníků odkazujících k druhé světové válce. Diplomová práce se konceptuálně věnuje fenoménu politiky paměti a její roli v utváření jugoslávské identity na základě odkazu úspěšného partyzánského antifašistického odboje. Autorka postupuje v projektu strukturovaně: v úvodní teoreticko-metodologické rozpravě rozebírá politiku paměti, její nástroje a diskutuje kolektivní paměť a identitu. V kontextuální části pak nastiňuje historický exkurz klíčových mezníků vývoje socialistické Jugoslávie, jež doplňuje o charakteristiku „socialistického modernismu“, působení SUBNORu a popis míst, která zůstala vně budovaného diskursu o národnoosvobozenské válce a jejím odkazu v Titově Jugoslávii. Ústřední část práce je pak věnována dílčím případovým studiím památníků Bubanj, Šumarice, Slobodište, Kosmaj a Kadinjača.

Hned v úvodu je třeba zdůraznit, že si diplomantka vybrala ke zpracování obtížné téma, které ale doposud nebylo v českém prostředí zpracováno. Úskalím práce byl i její poměrně rozsáhlý časový záběr období 1945–1980 s centrem pozornosti na období 60. a 70. let 20. století. Chlebovská pojala svůj výzkum interdisciplinárně; vedle nutnosti prokázat své znalosti v historickém a kulturním vývoji socialistické Jugoslávie se Chlebovská musela zorientovat i v dějinách jugoslávské architektury. Budování jugoslávských pomníků druhé světové války pak inovativně sledovala na příkladu SR Srbska, a nikoliv Chorvatska či Bosny a Hercegoviny, kterým je věnována drtivá většina odborných studií. Rovněž bych ocenil, že se diplomantka rozhodla ve svém opusu zabývat se i jinými uměleckými památkovými komplexy než jen díly patrně nejznámějšího architekta komemorativních objektů upomínajících druhou světovou válku Bogdana Bogdanoviće. Těžištěm práce je umělecký styl socialistický modernismus a jeho role v budování jugoslávské kolektivní identity.

Diplomantka Chlebovská přistoupila ke svému projektu od počátku velmi svědomitě a pečlivě. Pravidelně mě informovala o postupu, veškeré nejasnosti konzultovala a postupně odevzdávala své prvotní verze kapitol. V létě roku 2020 měla připravenou první ucelenou verzi rukopisu, do konce roku 2020 pak autorka připravila text do finální podoby.

Na práci je třeba ocenit autorčin interdisciplinární přístup, množství nastudované literatury a použitých zdrojů. Heuristická základna diplomové práce se opírá o publikované dokumenty, dobové texty a turistické průvodce věnované zkoumaným památkům a příslušnou sekundární literaturu. Ke škodě autorka nepodrobuje využitě primární a sekundární zdroje detailnějšímu rozboru a kritice. Z formálního hlediska ale diplomová práce Markéty Chlebovské splňuje všechna požadovaná kritéria. Stylistické zpracování textu je na nadprůměrné úrovni, v práci je řádně citováno a odkazováno na použité zdroje, v textu nejsou překlepy či jiné formální prohřešky.

Můj hlavní kritický komentář, který jsem diplomantce během opakovaných čtení sděloval, se týká až přespříliš deskriptivního charakteru textu. Diplomantka Chlebovská postupuje v některých pasážích práce rozvlekle, popisuje historicky (dobře) známé skutečnosti a textu chybí výraznější zkratka. Absence analytičtějšího přístupu, ve kterém by se autorka dostala nad rámec detailního popisu, ve výsledku oslabuje její pečlivost, úsilí a nabyté znalosti během výzkumu. Výsledkem je velmi solidní a informativně bohatá kompilace, která syntetizuje dílčí postřehy, ale postrádá sevřenější tvar a analytičtější přesah.

Autorka detailně popisuje jednotlivé památkové komplexy, jejich výstavbu, věnuje se okolnostem jejich vzniku, či hodnotí jejich fungování a význam v budování jugoslávské kolektivní identity. V analytické části práce postrádám pasáže, ve kterých by diplomantka důsledněji rozebírala spletitosti sledovaného vztahu mezi budovanými pomníky a politikou paměti v jednotlivých vývojových etapách socialistické Jugoslávie. Přestože klíčová zjištění Chlebovská shrnuje v závěru práce, chybí její diplomní práci zevšeobecnění sestavené na základě analýzy těchto dílčích případových studií. Chlebovská tak analýzu vztahu pomníků a politiky paměti a jejich vlivu na jugoslávskou kolektivní identitu zaměňuje jejich velmi zevrubnou charakteristikou.

Navzdory těmto kritickým připomínkám a s přihlédnutím k náročnosti zkoumaného tématu považuji diplomovou práci studentky Chlebovské za velmi solidní počín a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením velmi dobře – 2.

V Praze 14. 6. 2021

PhDr. Ondřej Žíla, Ph.D.

školitel práce